

Cancelari'a Redactionii:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 32.

Locuinti'a Redactorului:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decâtu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federationii“
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIONEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Luni-a, Miercuri-a, Vineri-a ser'a, si Dominec'a deminetti'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siose lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregru . . . 15 fl.

Pentru Romania:

4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesce care publicati-
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 9/21. martiu, 1868.

Diurnalulu militariu publicase in 18. l. c. una impartesire neasceptata chiaru in colonele acelei foie, câ magiarii voru avè honvedii loru si câ dualisarea armatei — de si intr'una forma mai domola decâtu desbinarea politica a monarcei — are sè se efetuesca. Acèsta noutate au casunatu sensatiune mare in tote pârtille si au interitatu spiretele toturor celor ce mai tienu la unitatea si prin urmare la esistintia monarcei austriace. Spre a se resfirà ingrigirile, diurnalulu of. de Vien'a grabi îndata alta dî a demintî acea noutate, dechiarându-o a fi cu totulu neintemeiata, descoperindu-si toto lata mirarea câ unu diurnalulu de specialitate, cum e foi'a militareasca, nu s'au sfiitu a divulgà asemenea scire alarmatoria! Spre lamurirea cestiunei adauge totodata diurnalulu oficiale mai multe observâri, a nune câ între ministrulu de resbelu alu imperatiei si între ministrulu de aপরarca tierci alu Ungariei d'impreuna cu consiliariulu sèu de sectiune, d. Ricardu Geliciu, — carele inca au petrecutu câtu-va timpu la Vien'a — neci una invoire nu s'au facutu inca a supr'a nouei legi de aপরarare. Planulu in asta privintia, elucratu de generalii adunati in capital'a imperiului, este aproape gat'a, si acestu-a, propunendu-se prin ministrulu de resbelu alu imperiului, are sè servesca de base desbateriloru ce voru urmâ între ministrii da aপরarare ai ambeloru pârti a le imperiului, fiindu câ, in poterea legiloru fundamentale a le ambeloru pârti, sistemulu de aপরarare trebec sè fie asiediata dupa principie identice. Invoirea unilaterală între ministrulu de resbelu alu imperiului si celu de aপরarare alu Ungariei, a supr'a unui sistemulu de aপরarare, specialu numai pentru Ungari'a, nu numai câ nu s'ar' potè admite, ci ar fi toto lata una iolare a legiloru fundamentale a le statului. Ministrulu imp. de resbelu au dechiaratu limpede in sied. deleg. ung. la 13 martiu, câ d'insulu, ca ministru comune respundictoriu, nu se sentiesce competente a da legii (§. 11. art. XII. 1867.) astfelu de splicatiune, d'in carea ar' avè sè urmeze desbinarea (ruptur'a) ostirei comune in doue armate, si prin acèsta ruptur'a sè se pericliteze interesele monarcei, ba chiaru si a le Ungariei. Acèsta deslucire, respectivu desmintire, credemu câ este de ajunsu, precum au fostu si menita, a recorî sangele celoru neastemperati. — Diurnalele dualistice bucinase cu mare ostentatiune, câ generalulu Griviciciu ar fi perdutu grati'a imperatesca si nu numai câ ar fi pusu la pensiune, ci totu odata ar fi esilat in Elveti'a; fatia cu aceste faime tendentiose nu potemu trece cu vederea a nu inregistrà noti'a diurnalulu „*Tagblatt*“ carele d'in cercurile cele mai bine informate aluce scirea, câ generalulu Griviciciu au fostu chiamatu si au luat parte in 17 l. c. la mes'a imperatesca. — Diurnalele magiarone in articli datati d'in Zagrab'i'a, dar intru adeveru fabricati in Pest'a, lasa a-si scrie, câ espeturatiunile generalulu Griviciciu aru fi causatu sensatiune neplacuta in Croati'a, pentru câ dsa inca este Croatu si ca atare nu trebuià sè ingreunetze lucrârile de impacatiune între aceste doue tierc, prin asemenea *tenuta vatematoria!* credat Pudacus Apella! D'in contra credemu, câ neci croatii uniunosti nu s'au *superatu pre gen.* Griviciciu.

Politica urmata prin guvernulu francescu fatia cu Roman'a, au provocatu in timpurile mai d'in urma, felurite comentarie si critice, cari tientiau a o infatisià ca si candu s'ar' fi abatutu de la traditiunile sale mai recinti. Diurnalele austro-magiare, inca si celea mai prepadite, cantau prohodulu bietei Romanie. Unu diurnalulu de aici, carele vegeteaza d'in cadieturele fondului de despusetiune, „Esti lap“ (Cucuvei-

ca) nu inceta de a adunà tote scirile cele mai nefavoritorie, apoi notiile scandalose, de cari abunda pana la putore „*Conventiunea*“, „*Tier'a*“ si alte asemenea paseri bune, numai ca sè pota constata ceea ce dorese inim'a redactoriloru sèi, adeca starea precaria a Romanie, pre carea, versandu lacrimi de crocodilu, o deplangu si o numescu „*nefericit'a Roman'a*.“ Dorimu, ca Ungri'a sè fie numai atâtu de fericita, atunci neci noi n'amu avè causa a ne plange de lips'a libertâtiloru politice si nationale. Au patitu-o inse diurnalele austro-magiare! de candu au aparutu not'a „*Constitutiuonalulu*“ (diurnalulu oficiosu alu guvernulu francescu), prin care se afirma, câ *guvernulu imp. remane credintiosu programulu, care l'au aperatu cu perseverantia invariabilă, mai bine de 10 ani, in ceea ce privesece Roman'a*, câ Franci'a au vrutu pururea unirea principateloru rom. si sub unu capu strainu, câ cele ce s'au potutu vorbi despre pretinsele fabule de la Salzburg, ca si candu Franci'a s'ar' involo candu-va, ca Roman'a sè se aneseze Austro-Magiariiei, sunt *flecuri*, si era *flecuri*; de atunci dicu, dualistii nostri nu mai potu de ne-casu, si nu mai au ce sè scrie reu despre Roman'a. Li-s'au ciuntatu si poft'a de anesare. Noi amu sè o recumpensatiune. Daca nu li-au trecut inca vanitatea de a deveni potere mare, li-amu svatul, sè aneseze Russi'a, atunci Ungari'a ar fi celu mai mare imperiu in Europ'a.

Vien'a, 20 martiu 1868.

(Monstrulu dlui Beust. — Masin'a dualistica. — Joculu dualistiloru. — Fericirea Romaniloru sub Constitutiunea magiara. — Amagirea magiiloru. — Ce trebue sè facemu? — Metropoli'a de Alba-Iulia. — Unu cuvontu corespundintelu ghierlanu. — Dualismulu in armata.)

Dualismulu, fêtu fâra tempu nascutu între doreri erunte, incepe a fire atacatu chiaru de cei d'unu sange cu elu. Dechiaratiunea de de-una-di a generalulu Grivicici, nou'a dechiaratiune a contelui Leu Thun ni dau a sci câ in „celelalte tierc ale Maies. Sale (Austri'a altmintre)“ si ridica capulu o partida inimica dualismulu, o partida, care nu se impaca cu ordinea actuala a lucruriloru, nu se unescu cu impartirea monarchiei. Asta partida, alu carei organu se facura susnumitulu generalu si conte, voiosce sè nimicesca bazele dualismulu, fiindu convinsi câ acestu monstru alu dlui Beust va inghitî venitorulu Austriei. Dar' nu e numai asta partida inimica dualismulu, câ-cî esiste o alta partida forte, inimica de morte, partida, care a esistatu inainte de nasecerea lui: „*partida nationalitatiloru.*“

Intrèga masin'a dualistica nu valorèza unu banu reu, si masinistulu ar' trebui sè-si deschida ochii si sè observe, câ nu va esi la unu capetu bunu cu ea. Coruptiunea sub masc'a ipocrisie domnesce si ordona; totulu nu este de câtu o comedia mascata si intrige de culisse. Austri'a — pardonu! „Ungari'a si celelalte tierc ale Maicest. Sale“ de candu s'a renouit, de candu a introdusu institutiuni noue, de candu posiede trei ministrie, — in cari intrara si omeni d'in poporu, si primele capacitati financiare, cu nimicu, chiar' cu nimicu nu si-a asicurat venitorulu, cu nimicu nu a inaintatu bunastarea „*supusiloru sèi*“ (supusi, câ-cî in Austri'a nu sunt cetateni). Am cetitu despre regele Etrusciloru, câ avendu lupta cu longobardii, pre candu ostasii lui se bateau, elu s'odea in cortu si-si petrecea, amenintandu cu morte pre celu ce-i va anuincia caderu. Observatoriulu regelui standu pro unu arbure striga continuu: „*avingemu!*“ De odata inse incepù a striga tare: „*neferice rege, neferice poporu alu Etrusciloru!*“ Atunci observâ regele, câ a pierdutu lupt'a — dar' orâ prea târdiu. Ostasii intrara in cortu si-lu omorira. Cam astfelu lucra germano-magiarii. Ei se joca siachu si nu asculta de câtu voce lingusitoriloru, cari striga continuu: „*avingemu!*“ Da, ei nu au urechie pentru vocea nationalitatiloru, cari li striga: „*dati nationalitatiloru ceea ce sunt a le loru, câ-cî ce le veti da, dati pentru viitorulu vostru.*“ De n'ar' fi prea târdiu candu se voru descepta. . .

Acuma sè trecemu preste Laita si sè constatâmu fericirea cea mare a supusiloru nemagiari d'in imperati'a magiara.

De unu anu si diumetate de candu traimu in constitutiune hunica, — amu suferitu mai multu decâtu in cesti 20 de ani d'in urma; da amu suferitu, de ore ce constitutiunea lui Pista pentru noi e unu felu de „*aqua toffana*“ care, tor-

nata in pocalulu vietiei, incetulu cu incetulu ne rapesece potera si ne impiedeca in desvoltarea nationale. Regimulu magiaru de la inaugurarea sa n'a facutu alt'a fatia cu poporul romanu, de câtu l'a vatematu si lovitu continuu in drepturile sale, in sentimentulu seu nationalu. Unde sunt legile de libertate si egalitate cu cari ve ingânfati inaintea Europei democratice? Spuneti-mi ce semeniati, si ve voi predice ce veti secerâ. Voi semeniati semeniati principiiloru liberticide, cari candu voru inflori, ve voru ucide chiar' si pre voi prin odorea loru invenitoria si omoritoria.

Voi monopolisati libertatea si dreptulu, monopolisati totulu, si inca aveti fruntea si pretensiunea a dice câ sunteti „*liberali, demokrati.*“ In numele lui Ddieu, nu profanati aceste atribute eterne si neprescriptibile a le omului! Justiti'a si libertatea, care pana acum numai voi o posiedeti, trebuie sè devina omu, trebuie sè treca in mase, si sè devina „*natiune.*“ Desubjugati-o dara! Au nu sciti câ guvernele cadu prin tirani'a loru, câ despotismulu traiesce pana candu-i permite paciintia poporaloru? Desbracati-ve odata de prejudentie, de pedanteria si de rugin'a trecutulu si recunoseti câ insultandu poporul romanu, insultati in olu insa-vi omenimea. Nu ve amagiti, nu ve faceti ilusinni, câ-cî de adi inainte drepturile omenesci, drepturile nationalitatiloru, sunt nolu decalogu alu omului crestinatu prin botezulu libertatii; de asta-di inainte natiunile sunt suverane, vointia loru e lege, vointia loru devine dreptu publicu. Noi vomu fi liberi chiaru si in contra vointiei vostru, de ore ce portâmu libertatea in anima: deci ascultati cuvintele nostre, câ-cî prin noi vorbesce omenimea insultata. Desvoltati tota energi'a spre a ve reabilita in opiniunea publica a Romaniloru, recunosveti-ve pe catele contr'a nostra si strigandu: „*nostra maxima culpa*“ grabiti a satisfac justeloru nostre pretensiuni.

In câtu pentru noi, inarmandu-ne cu stramosiescile virtuti nationale: perseverantia si preveghiare, sè punemu tota silinti'a intru desvoltarea sentimentulu nationalu in poporu, si familiarisarea acestu-a cu cerintiele secululu alu 19-lea; câ-cî sentimentulu nationalu si cultur'a sunt pentru noi asta-di speranti'a cea d'in urma, sunt principiulu de vietia si sufletulu viitorulu. Cu câtu e unu poport mai inmorante, cu atâtu se rapesece mai curundu de torintele evineminteloru, si d'in contra, cu câtu e mai cultu si mai desceptu, cu atâtu cerca torintele, inainte de a-lu trece, ca se scia incungiuirà vulturile. Sè progresâmu, dar' sè progresâmu continuu, câ-cî venitorulu este alu nostru. Poporulu romanu e unu poporu june, pe a carui frunte nu se areta cretiele decrepitudinei, nice porii befranetiei pe capulu lui; elu — asemenea unui stegiaru gigante lovit de fulgere — se inaltia superbu atientindu-si privirile spre venitoriu. Cugetandu la trecutu, se ocupa de presinte, ne-dandu uitarii viitorulu. Câtu de multu a invetiatu elu in tempulu d'in urma, fâra a fi uitatu ce-va! D'in anulu 1848, d'in acelu periodu de transitiune alu spiritulu romanescu, d'in momentul in care elu s'a prochimatu suveranu si a inceputu a lucrâ cu energia la viitorulu sèu; si-a asicurat pre jumatate acestu viitoriu. Spiritulu lui Barnautiu ni-a demarcatu destulu de romanesce lini'a venitorulu nostru, deci blastemu asupr'a celuia ce se va abate de la ea!

In ce stadiu se va fi aflandu procesulu vacantei nostre metropole alba-julienne? Ore nu ar' fi consultu ca clerulu respectivu sè se intrunescu intr'o adunare si se esmita din sinulu sèu o representatiune la Pest'a si Vien'a, carea sè nu se departeze de aci pana candu nu va fi esoperatu ce-va pozitivu, ce-va sicuru si salutaru? O dicemu ast'a de orece ne tememu câ Blasienu intr'o bunademaneti'a se voru pomeni pre capu cu unu „*alesu*“ d'in grati'a celoru potinti. Se multume-sce clerulu nostru cu dechiaratiunea dlui Andrassy, câ adeca omnipotintele ministriu magiaru nu se va amestecâ in afacerile nostre bisericesci? Ce documinte de lealitate si dreptate ni-a datu acestu ministriu, pentru ca sè ne incredemu in elu orbesce? Nici unulu. Situatiunea este critica, cei cu sufletu negru sunt numerosi, deci bage bine sèma clerulu, ce face, câci va avè sè dea sama inaintea natiunii, inaintea istoriei.

Fiindu câ suntemu la cleru, permiteti-mi unu cuvontu dlui coresp. d'in Gheri'a. I-detorescu multumita dlui V. Pr. pentru intemperiunea ce-mi face la art. meu d'in nr. 29 alu „*Federatiunii,*“ si ast'a cu atâtu mai tare, cu câtu d'in ciocnirea informatiuniloru nasce adeverulu. Eu nu mi-am culesu din ventu informatiunile mele, ci de la omeni seriosi, in acororu onestitate si anima romanescă me incredu, si nu fâra amaretiune le-am datu publicitati.

Fia câ reulu s'a reparatu, sèu fia câ dora nici n'a esiatu; — acum sè-mi permita o. d. coresp. o mica observatiune. In seminarulu d'in Gheri'a studièza juni cari dieu nu prea sunt forti in limb'a materna, din causa câ unii sunt d'in pârtille Ungariei, era altii au studiatu la gimnasia straine

Acești teologi conversăza de comunu ungresce. *) Ven. autorități seminariale de ce n'au luat măsurile necesare spre a sterpi acestu reu? Face Sântia sa din siminariu o scola nu numai de teologii, ci și de romanitmu, și atunci natiunea întreaga va fi cu S. Sa, natiunea întreaga lu-va iubi și susține.

P. S. Magiarii mai secerara unu triumfu: introducerea dualismului în armata. **) Trupele ungresce voru fi dislocate în Ungaria; ele voru fi supuse unui generalatu ungrescu, care, în întielegere cu ministrulu de așărarea țerei, va conduce armata ungresca conformu instrucțiunilor Maieșt. Sale, care e comandantele supremu alu armatei. Principiulu înarmării generale s'a primitu, și militia țerei (armata gloțeloru) se va numi „honvéd”. Astfelu fii martiriloru d'în 1848 voru portă numele sugrumatoriloru parințiloru sêi!

J. C. D.

Revista diurnalistica.

În diurnalulu „Hermannstädter Zeitung vereinigt mit dem Siebenbürger Boten“ cetimur urmatorii a:

Rogare câtra în ministeriu magiaru și câtra inalt'a dieta magiara.

Motto: „Freiheit, die ich meine, Die mein Herz erfüllt, Komm mit deinem Scheine, Süßes Engelsbild.“

E lucrul naturalu și usioru de priceputu pentru totu omulu, că într' unu statu politiaulu domni de la potere ureșcu în gradulu celu mai mare ori-ce expresiune libera a pareriloru despre poterea absoluta, sub care gemu cetatenii statulu, și despre măsurile de comunu nu prê liberali, cari emana de la această potere absoluta, și că prin urmăre unu guvernulu absolutu trebuie sê se ingrișca de atari mediu-loce, ca sê innece înca în simburile ei macaru ce libertate a cuventulu sêu sê o reduca celu putienul la atât'a, în câtu aceea sê nu pota fi de locu stricatosă.

Acestu fenomenu, precum amu spusu, e de totu naturalu, și nu se pota luâ în nume de reu, că unu regimulu absolutu, celu putienul d'în punctulu lui de vedere, întrebuintieza tote măsurile poterii absolute, cari sunt neconditiunatu necesare pentru conservarea sa cea mai proprie, și fără de cari unu guvernulu absolutu nu pota sê subsiste nici decâtu. — Măsurile aceste sunt o consecinția netrecută și necungiurată a absolutismulu.

*) Diferinția între aceste și cele împartășite în Nr. 29. este atâtu de mare încâtu și Dta recunoșce necesitatea de a da lucrulu alta color. Avem banuelă că celu ce ti-au fostu datu informatiunile au facutu-o cu tendinția de a te seduce. Avendu încredere în corespondinția nostri ordinari, adese ori dupa o cetire fugitivă dâmu la tipariu corespondințiele, ast'a încredere fû caus'a de s'au stracoratu și pasagiile corespondinției Dtale si numai la revedinție s'au potutu pune și not'a cea scurta, de altmintre marturisim că nu vedea lumina, că-cî credințiosi programulu nostru vomu starui a se incungia câtu se pota personalitățile și rogâmu pro ddi coresp. nostri ca sê binevoiesca a-si întocmi pururea împartășirile astfelu ca acele sê fie strinsu obiective. — Vatomatoriile expresiuni referitorie la doi demnitari beser. pentru cari noi portăm cea mai mare stima și a unei alte fetie beser. carea vine în testu ca Pilatu în „Credin“ n'au fostu la locul lor. Asta observatiune o facem într' interesulu derepății, carea pentru noi este „santa fatia cu ori si cine.“

**) N'au ajunsu înca treb'a până acolo, și credem că neci nu va sê ajunga.

O atare mesura, întrebuintiată de totu guvernulu absolutu, este censur'a.

Noi nu vrem a ne dimite în desfășurări mai detaliatē asupr'a afacerii censurei, ci ne îndestulimur provocand-ne la aceea, cumcâ censur'a e o mesura inventată de poterea absoluta, și unu mediu-loce de capetenia alu așărării absolutismulu, fără care acest'a nu pota subsiste dacă numai nu vre a se lasâ învinsu pre sine însu-si.

Intr' unu statu constituționalu lucrulu e de totu altmintrele, și chiaru întorsu.

Până ce într'unu statu absolutu tota poterea este concentrată în manele autocratulu: într' unu statu constituționalu nu pota fi nici vorba despre poterea absoluta a unui-a singuru, ci poterea statulu trebuie înca, în întielesulu asiemei: „nihil de nobis sine nobis“, sê se eșereze chiaru prin concursulu liberu alu cetateniloru.

Intr' unu statu constituționalu înse, ca cetatenii sê pota concurge liberu la eșercerea poterii publice, libertatea cuventulu, încâtu adeca aceea n'aru vatemă legile, este unu postulatu neconditiunatu de lipsa, și precum unu guvernulu absolutu trebuie sê se nesuesca a face imposibila ori-ce dechiaratiune libera, chiaru asiê trebuie, ca și unu guvernulu adeveratu constituționalu sê o incuviințeze neconditiunatu pentru cetatenii sêi, fiindu că voinția adeverată și reală a poporulu, care fără îndoiea trebuie sê fia factorulu deciditoriu alu legelatiunii, numai în acestu modu se pota eșprimâ liberu și fără de pedece.

Precum dară censur'a este o condițiune vitală a absolutismulu, dechiaratiunea libera a voinției este și ea o condițiune vitală a constituționalismulu, și prin urmăre censur'a este de totu incompatibilă cu constituționalismulu adeveratu.

Unde censur'a se începe, acolo constituționalismulu înceta!

Dacă luâm a mana artieliu legiloru d'în 1848 ai înaltei diete magiare, cari, precum este cunoscutu, sunt inspirați de unu spiritulu adeveratu constituționalu, și în simburile loru aru trebui sê fia baza principală a situațiunii nostre de fatia, aflâm totodată în art. XVIII, care cuprinde legea de presa, urmatori'a deciziune:

„Desființindu-se pentru totdeun'a censur'a preventivă și restituindu-se libertatea greșei, pentru așărarea acestei-a se prescrie provisoriu:

„§. I. Fiesce-carele și-pote comunică și propaga liberu pre calea presei cugetele sale“ etc. și mai de parte în §. 17:

„A supr'a delicteloru de presa va judecâ publicu unu tribunalulu de jurati“ etc.

Până ce înse în tote celelalte țiere ale coronei magiare, indată după restituirea constituționalismulu, se desființara legile de presa, provenite înca de pre temporele triste a le absolutismulu, și legea de presa d'în 1848 se reasiedia în vigore, câtu se potu mai iute: Transilvan'ia, care este fără îndoiea unu membru alu țiereloru de sub coron'a magiara se bucura înca și astadi într' unu modu curiosu de ordinatiunea de presa a lui Bach d'în 27 Maiu *).

*) „Im wunderschönen Monat Mai,

„Als alle Knospen sprangen,

„Da ist in meinem Herzen,

„Die Liebe aufgegangen.“ (Heine.)

Pre candu restulu Ungariei se bucura acum de unu tempu bunisiuru de binefacerele legii de presa d'în 1848, Transilvan'ia geme înca și astadi sub apeșarea unei legi de presa, inventată de guvernulu absolutu Bachianu, pre tempulu înfloririu absolutismulu, — și noi amu eșperiatu cu amaretiune în tempulu celu mai de aproape, cumcâ, dorere, nici decâtu nu se perde d'în vedere de a se sustienê înca și astadi cu tote poteriile această lege absurda și învechită, care a remasu depre temporele grele și infricosiate a le absolutismulu ca o ruina tristă în constituțiunea de fatia.

Aceste considerațiuni ne îndemna a trage atințunea înaltulu ministeriu constituționalu magiaru, și a înaltei case magiare la această anomalia de aici, sustatatoriā înca, și a ne îndreptâ rogarea nostra modestă pentru sucurșulu câtu mai rapedu și restituiriā stării constituționale în privinția afaceriloru nostre de presa.

Sêu dora libertatea, care ni-o promitu legile magiare, sê nu fia destinată pentru tote poporele de pre teritoriulu coronei magiare?

Noi, în Transilvan'ia, sê ne fia ore detiermuri o alta libertate decâtu celorlalte popore a le Ungariei?

Nu crelemu, înse totu-si trebuie sê ne para batoriu la ochi, cumcâ o lege, adusa de guvernulu absolutu bachianu, pre tempulu absolutismulu celu mai infricosiatu, și care fără îndoiea într' unu statu constituționalu este de lapelatu, sê se mai sustienă și sê se manipuleze înca și astadi.

Ne rogâmu dar înca odată pentru desființariā câtu mai grabnică a ordinatiunii de presa bachiane, care numai aice mai subsiste înca, — ne rogâmu pentru ce-va, ce într' unu statu constituționalu de sine se întielege, — pentru drepturi egale pentru toti.

Transilvan'ia.

Desiu, 3/15 mart. 1868.

Domnule Redactoru!

În așărare ve împartășescu representațiunea Comitetulu Com. Solnocu înt. susternută în urmă propunerii mele, făcute în caus'a contribuțiunei personale, spre publicare, cu acea observatiune, că încestiunea acest'a pre la an. 1864 și 1865 în diet'a de la Sabiu, și în Senatulu imper. am primitu-o totu d'în asemene punctu de vedere curatu obiectiv, ca si de prezentu, pre atințunea înca am staruitu, ca sistem'a contribuțiunei sê se înlocuiesca cu o sistem uniformă generală, de ore ce crelemu că ori și cari aru fi această, totu-si pentru locuitorii țerei nostre trebuie sê aduca usiorare, — motivulu că uniunea e dusa în deplinire, nu involve politica, ci acestu-a cu preferinția l'amu întrebuintiatu spre a demascâ mai tar pre acei însielatori, cari vestiâ în gur'a mare, cumcâ prin uniunea Transilvaniei cu Ungariā va scadâ darea, voru ferbe liberu vinarsu, și voru potê semna tabacu, era financiaru se vorn departâ d'în țiera.

Remanendu pre langa obiectu, voiescu numi atât'a a amintî, că din parte-mi nu credu, cumcâ barbatu de natiionalitate magiara cu caracteru solnocu și cu minte sanetosa ar potê presupunc, că România Transilvaniei și-voru dà vre odată învoirea, și autonomiā Transilvaniei și drepturile politico-nati-

F O I S I O R A.

Literae Fundatiuales.

(Urmare.)

§. II.

Praespecificata bona immobilia, et capitula fundationalia successores mei metropolitae cum metropolitano suo presbyterio, sive capitulo et cum praememoratis viris laicis illustrioribus ad confessionem et nationem nostram pertinentibus ita manipularunt, ut post mortem meam puros proventus de immobilibus bonis, et interusuria de capitali pecuniario, in obligationibus vel vero parata pecunia praevium in finem a me legatis, et transpositis obvenientia, sollicite et solerter curabunt, ut de tempore in tempus, et de anno in annum, imo etiam de dimidio anni statim elocent, et redigant in capitula eo usque, donec capitale exurget, et augetur usque 250,000 fl. ducenta quinquaginta millia florenorum in valuta austriaca, et eo usque nulli et nemini aliqua pensio vel stipendium dari poterit ex proventibus, vel interusuriis memoratorum superiorum immobilium bonorum capitalis; svaute intellectu eo, quod si divina gratia superstitem me conservare dignabitur, et proventus memoratorum fundationalium bonorum, et interusuria ab hoc fundationali capitali obvenientia, semper ego sine omni obstaculo et impedimento percipiam et de iis libere ad bene placitum meum disponam, et dispensabo.



Litere fundatiuale.

(Urmare.)

§. II.

Urmatorii mei Metropolitae d'impreuna cu presbiteriulu sêu Capitulu loru metropolitanu și cu mireni alesi d'într'o barbatiu mai de frunte ai natiunii și de confessiunea nostra, voru avê a manipulâ mai susu însiratele bunuri nemiscatorié și capitalurile fundatiuale astfelu, ca după mortea mea înca veniturile curate, cari voru rezultâ de la bunurile nemiscatorié și usuriâ r'a de la capitalurile în bani gat'a, în obligatiuni sêu alti bani gat'a legatuiți și transpusi de mine pentru scopulu amintitu — voru avê a se ingriji cu staruintia ca, d'în tempu in tempu și d'în anu in anu ma înca și la jumetate de anu sê le eloce indată și sê le adune în capitaluri până atunci, până candu capitalulu va cresce și se va urcâ la 250,000 fl. Doue sute Cincideci de Mii de florinti în valuta austriaca, și până atunci nimenui sê nu i-se deșceci unu felu de pensiune sêu stipendiu d'în veniturile mai susu amintitelor bunuri nemiscatorié și d'în ale capitalulu; se întielege de sine, că până ce Dumnezeu se va îndurâ a-mi tienê vinti'a, atâtu veniturile amintitelor bunuri fundatiuale, câtu și interusuriile de la acestu capitalu fundatiunalu totu de un'a le voi primî Eu însu mi, fără vre unu impedecamentu, și despre acele, după bunu placulu meu voi despune și dispensa.

§. III.

A regula §. II. superius facta, excipiuntur ii, quibus ego nominanter, aut per hoc fundationalia instrumentum, aut per separatum aliud meum testamentum, vel codicillum, dari pensiones aut stipendia, statim post mortem meam vellem et disponam; talibus enim, etiam antequam fundationalis summa exurgeret ad capitale 250,000 fl. v. a. prout superius dictum est, statim post mortem meam assignatas, a me illis applicatas pensiones, vel stipendia, ex puris proventibus bonorum fundationalium, vel ex interusuriis capitalis fundationalis exsolventur, secundum declaratam, vel declarandam meam voluntatem.

§. IV.

Posteaquam modalitate superius §. II. expressa, et indigitata, e proventibus legatorum immobilium bonorum, et ex interusuriis legati, et transpositi per me capitalis pecuniarii fundationalis, excreverit ad summam biscentum et quinquaginta millia florenorum in val. austr. 50,000 fl. id est: Quinquaginta millia florenorum in valuta austriaca segregabuntur ad formandum ex iis, et ex puris proventibus dictorum immobilium bonorum deinceps quoque proventibus, aliud novum capitale, quod iterum modalitate §. II. expresse indigitata de tempore in tempus, et de anno in annum, imo etiam

§. III.

De regula prescripta la §. II. voru fi scuti acci-a, caroru-a Eu a nume, au prin acestu instrumentu fundatiunalu, au prin altu testamentu alu meu osebitu, ori prin Codicilu, a vre și asi despune a li-se da indată după mortea mea pensiuni sêu stipendie; câ-cî acestora si mai înainte de ce ar cresce sum'a fundatiunala la unu capitalu de 250,000 florinti, va precum s'au disu mai susu, pensiunile si stipendiile, cari li-se voru fi incuviințiatu prin Misa asemnandu-li-se în dată după mortea mea, li-voruni plati d'în veniturile curate ale bunurilor fundatiunale sêu d'în interusuriile capitalulu fundatiunalu, după voinția mea dechiarată și dechiaranda.

§. IV.

Dupa ce prin modalitatea așărată la §. II. veniturile legatuitelor bunuri nemiscatorié interusuriile capitalulu fundatiunalu legatuit, și transpusi de mine în bani gat'a ar cresce până la sum'a de doue sute cincideci de mii (250,000) de florinti, în val. austr. — d'în acestă suma sê sê scotia Cincideci de mii (50,000) de florinti, val. austr. pentru se formâ d'în ei și d'în veniturile curate, care voru proveni și de aici înainte, d'în amintitâ bunuri nemiscatorié, unu altu capitalu nemiscatoriu carele se va manipulâ după modalitatea așărâtu indegetată la §. II. era interusuriile pe-

nale romane fără ascultarea lor se se sterga, și pe ei se-și duca ca pe o turma de vite necuventatorie la tergul d'in Pest'a șiu Vien'a, — era de alta parte supunendu-se romanii fortici majore, voru portă inea jugulu sclaviei natiunale pana la diu'a mantuirei, carea cu atâtă va sosi mai curendu și mai iute, cu câtă romanii se voru folosi mai tare de carte, carea precum amintise și d. Hajdeu in frumosulu său discursu tinentu in dfilele trecute in sala Atheneului d'in Bucuresci — singuru au salvatu natiunea romana de la morte.

Gavriliu Manu

Representatiunea

comitetului permanent alu inclitului comitatu Solnocu inter pentru a se reduce contributiunea personala (darea de la capu, facuta la propunerea dlui Gavriliu Manu, membru alu comitetului.

Onorab. ministeriu ung. reg. de finantie!

De-și comitetulu permanentu alu comitatului nostru ar dori de a fi indestulitu prin dispușetiunile, cari escelsulu ministeriu ung. reg. responsabil pre bas'a indemnității, cascigate de la diet'a comuna, vre a le efulptu spre fericirea poporeloru și locuitoriloru singuratici ai acestei patrie, si de-și pre acestu comitetu lu nutrește speranți'a fundata, că nu preste multu va sosi tempulu candu tote natiunile si cetatienii singuratici ai patriei iubite dupa principiulu egalității de dreptu se voru bucură in mesura deplina de avantajele de dreptu, cari se voru distribui dupa ecuitate, si in legatura cu aceste si greutățile publice le voru potè suportă in proportiunea cea mai drepta; pentru că bunastarea poporeloru unei tere nu se pote basă pre altu principiu decâtu pre devis'a domnitoriului neutratu „justitia est regnorum fundamentum“ — totu-si comitetulu permanentu alu acestui comitatu nu a potutu intre-lasă, ca se nu primosca cu unanimitate motiunea facuta de unu membru alu comitetului in privinti'a stergerei, resp. scarițiarei și modificărei contributiunei personale, care si asta-di sustă in părțile transilvane și pentru acea (comit.) si-tiene de detorintia sauta, ca in urmatoriele se atraga atentiunea escelsulu ministeriu ung. reg. la câtu de mai grabnic'a realizare a acestei motiuni:

Sistemulu de darea capului sustienutu și acum in Transilvani'a e nedreptu și apesatori; apesa si ingreuneza pre nedreptu pre locuitorii Transilvaniei fatia cu ceialti locuitori ai Ungariei, și apesa in disproporțiune pre locuitorii singuratici ai patriei nostre fatia unulu cu altulu.

Comitetulu acestui comitatu ar' cugetă, că spre documentarea nedreptății sistemului amintitu, ar fi destulu a constată, că inca in anulu 1869 sept. 17 ministrulu de finantie de atunci (despre care nu se pote dice, că ar fi avutu o simpatia deschilnita către părțile coronei ungurosci și in specie către Transilvani'a și Ungari'a) s'a declaratu: „Dass die besonderen Uebelstände in Siebenbürgen das Finanzministerium bestimmt haben, die Regelung dieser Steuerhältnisse daselbst nicht aufzuschieben, bis die allgemeine Steuerreform eintritt, sondern schon früher die Personal Erwerbsteuer in Verhandlung zu nehmen“, era in 1863 nov. 19 a marturisitu in modulu urmatoriu: „Ich verkenne nicht, dass die siebenbürgischen Personalsteuern diejenigen sind, welche die Steuerpflichtigen am härtesten treffen, sie sind höher und unverhältnissmässiger als diejenigen, die in Ungarn bestehen.“

Cumca sistemulu de dare personala in Transilvani'a a fostu cu multu mai apesatoriu, aflămu cu scopu de a insiră aci datele urmatorie:

Dupa bugetulu preliminaru pre anulu 1864 darea pamentului in Ungari'a a fostu 14,666,651 fl. cu venitu curatu de 16%, care suma reducundu-se la 10% spre a-o potè compară cu sum'a dărei de pamentu d'in Transilvani'a, face 9,166,650 fl., fatia cu acest'a darea dupa cascigulu personalu in Ungari'a face 3,079.500 fl. — darea de pamentu in Transilvani'a e 1,471,167, — era darea capului 1,350,000 fl. — D'in comparatiunea acest'a apare, că in asemenare cu proportiunea și sistemulu de dare sustatoriu in Ungari'a locuitorii Transilvaniei aru fi trebuitu să solvesca numai 494,155 fl., prin urmare poporele Transilvaniei cu 855,845 fl. au solvitu mai multu pre anu.

Era candu s'ar luă de chei'a dărei numerulu sufletelor Transilvani'a numai $\frac{1}{4}$ ar' fi trebuitu să solvesca d'in sum'a dărei pentru cascigulu personalu, care o solvesce Ungari'a; prin urmare și in casulu acel'a in Transilvani'a ar fi fostu mai putiena darea capului cu 580,125 fl.

Calculatiunei acestei generale s'ar potè opune, că prin reductiunea efeptuita in anulu 1865, d'in darea capului s'a stersu dupa legea proiectata cam 411,401 fl. pre anu, — inse acest'a nu e adevratu, pentru că dispușetiunile unilaterali, stricte și fără intielesu, prin reductiunea acest'a au urcatu mai tare darea miseriloru și incapaciloru de a solvi, și efeptulu binefacatoriu alu legi s'a paralisatu de totu.

(Va urmă.)

ROMANIA.

Lege pentru drumuri *)

Capu III.

Despre drumurile vicinale si comunale.

Art. 22. Constructiunea drumurilor vicinale si comunale si a stradelor d'in orasie se va face cu resursele comunale.

Aceste resurse voru fi atâtu midilocalele banesci acordate prin legi, câtu și prestatiuni in natura.

Art. 23. Intretienerea constructiunii acestor drumuri se va face dupa otarirea consiliilor comunelor interesate și aprobarea consiliului judetienu, seu in intervalulu sesiuniloru comitetului permanentu, cu dreptu de revisiunea consiliului judetienu la cea antăiu a sa sesiune.

In ceea ce privesce stradele de prin comunele urbane, aceste lucrări se voru face dupa decisiunea consiliilor comunale.

Art. 24. Intretienerea acestor drumuri se va face totu cu midilocalele afectate constructiunii lor, și dupa acele-asi regule.

Art. 25. Candu vre un'a din comune aru intardiă a otari cele trebuitorie pentru bun'a intretienere a unui drumu vicinatu seu comunatu, comitetulu permanentu pote să ordone intrebuintiarea la acest'a a legiuitorulu resurse comunale.

Capu IV.

Despre prestatiuni seu dile de lucru.

Art. 26. Ori-ce locuitoriu domiciliatu de celu pucinu 6 lune in comunele rurale, fără deosebire de clasa seu protectiune, validu, in versta de la 20 pana la 60 de ani, in calitate de capu de familia, de proprietariu, de arendasiu, de radiasiu (mosnenu) de comerciantu, meseriasiu, muncitoriu, etc., cu unu cuventu ori-ce persona supusa la darea unei-a seu mai multe contributiuni directe, va potè fi chiamatu (dupa otarirea consiliului comunalu respectivu) a da pe fia-care anu pana la 3

*) A se vedè nr. 38.

dile de lucru pentru constructiunea și intretienerea drumuri lor vicinale seu comunale.

Art. 27. Locuitorii din comunele urbane, voru respunde in bani valoarea acestor 3 dile. Acosta pretieluire se va determiua la inceputulu fia-caruia anu de consiliulu comunalu și se va publica prin afise tiparite, seu lipite la usi'a primariei. Sum'a totala a acestor dile se va trece in bugetu la capitulu venituriloru, inse sub nici unu cuventu nu se va potè intrebuinti la o alta destinatiune.

Pentru sumele corespundinte la acosta dare comunele urbane cu aprobarea consiliului judetienu voru potè creà venituri prin imposite indirecte, inse produsulu lor — cumu s'a diu mai susu — nu va potè fi intrebuintiatu de câtu la constructiunea și intretienerea stradelor comunei.

Art. 28. Pentru constructiunea și intretienerea căiloru judetiene clasificate astu-felu prin a nume lege, consiliile judetiene potu cere de la fia care locuitoriu din judetiu o dare anuală de maximum trei dile de lucru, (in comunele urbane acosta dare va fi in bani.)

Locuitorii d'in comunele rurale inse voru fi liberi, totu d'aun'a d'a se scuti d'acosta dare de trei dile in munca, platindu pretiulu lor dupa cum se va ficsă anuale de către consiliulu judetienu și facundu acosta declaratiune in cursulu lunei lui Ianuariu.

La casu candu se va face prestatiunea in natura, unu locuitoriu nu va potè fi chiamatu a lucră la drumu intr'o departare de mai multu de 50 kilometre de la domiciliulu seu.

Art. 29. Dilele de lucru provediute la art. 26 și 28 se voru face de locuitorii fără vite numai cu manile, era locuitorii care nu suntu in categori'a palmasiloru, voru face aceste dile cu trasura, inse nici odata cu mai multu decâtu cu doue vite.

Art. 30. Locuitorii d'in comunele urbane voru respunde in bani valoarea corespunditoria dilor de lucru in modulu urmatoriu.

Acei ce platescu către Statu o dare pana la maximum de 48 lei vechi voru fi asemaluti cu locuitorii palmasi.

Acei ce platescu către Statu o dare mai mare de cifra de 48 lei vechi voru fi asemaluti cu locuitorii ce posiedu vite.

Art. 31. In luna ianuariu a fiacaruia anu, consiliile comunelor rurale voru intocmi unu tablou aretatoriu — pentru fiacare d'in locuitorii mentionati la art. 26 și 28 de dilele ce voru trebui a da locuitorii comunci, in natura seu in bani pentru căile atâtu judeciene câtu și vicinale si comunale. Acestu tablou va sta afisiatu la primaria comunei in tempu de o luna, pentru ca fiacaru interesatu să pota luă cunoscintia de d'insulu și se cera indreptarea gresieleloru ce s'ar fi potutu face.

Ori ce reclamatuni in asta privintia se voru potè adresă mai antăiu consiliulu comunalu, și in contra acestuia se voru adresă la judecatoriulu de plasa pana la terminulu prescripu mai susu: dupa trecerea caruia acelu tablou va remanè definitivu, și se va comunica comitetului permanentu, spre a servi de basa pentru lucrările privitorie pe acea comuna in cursulu anului.

Art. 32. In casu că unii d'in locuitorii chiamati a da dile de lucru in natura, nu voru fi urmatori indetorii lor, primariulu va fi in dreptu a numi pe cont'a acestor alti lucratori si plat'a acestora se va implini de la deliquentu conformu legi de urmarire. Acelu ce nu ar respunde la tempu darea banesca corespunditoria dilor de lucru, voru fi urmariti pentru neplata era-si conformu legi de urmarire.

Art. 33. Primarii suntu in deosebi responsabili de esactitatea tablouriloru prevediute la art. 31.

Omiterile se voru potè indreptă in cursulu anului ori

de dimidio anni, in dimidium annum obvenientia, huic novo capitali quinquaginta millium florenorum val. aus. aggregabuntur, donec etiam hoc novum capitale ad 250,000 fl. idest ducenta quinquaginta millia florenorum val. aus. accreverit, et exsurerit. Quo facto et obtento 50,000 fl. in v. a. ex hoc etiam novo 250,000 fl. val. aus. capitali iterum segregabuntur, et in aliud tertium, et novum capitale convertentur; et sic in infinitum, donec liberit, porro quoque de tempore in tempus modalitate §. II. expresse indigitata, omnia nova unum ex alio exsurgentia capitalia tractabuntur, et manipulabuntur, donec omnia haec capitalia, hac modalitate unum post aliud conflata, et in eandem massam conjuncta, ultimario et lapsu plurium annorum ad plures etiam milliones florenorum multiplicari, et augeri valebunt, quae certe post patientiam aliquot annorum pauperi clero, et populo nostro romano, cui exigua summa in praesenti, vel nihil, vel certe exiguum, et disparibile, insensibileque ferre posset adiutorium — maximam dotationem, et felicitatem adferre possent.

Qua modalitate residua et de tempore in tempus dicta hac modalitate ad 200,000 fl. val. aus. confianda stabilia capitalia manipulentur, et interusura eorum, quando et in quem finem converti debeant et possint? explanabitur, et specificè indigitabitur inferius §-is IX. XXIII et XXIV.

venitorie d'in acestu nou capitalu de 50,000 fl. v. a. d'in tempu in tempu și d'in anu in anu, ma inca si la câte siese lune se se adauga acestui nou capitalu de 50,000 fl. v. pana candu si acestu nou capitalu va cresce si se va urcă la doue sute cincidiaci de mii (250,000) de florinti v. a., d'in acestu capitalu de 250,000 fl. v. a. se se scotia era 50,000 fl. v. a. pentru a se face unu alu treile capitalu nou, si asiè mai de parte dupa modalitatea prescria la §. II. se se pertrateze și manipuleze tote capitalurile noue provenitorie unulu d'intro altulu, pana candu tote capitalurile aceste, adunate unulu dupa altulu prin modalitatea amintita, și impreunate intr'un'a si aceea-si massa, mai in arma și dupa mai multi ani se voru potè immulti și urcă la mai multe milioane de florinti, cari dupa o rabdare de căti-va ani Clerulu lipsitu și poporulu nostru romanu i potu aduce de siguru cea mai mare dotatiune si fericire, precandu acum sumuliti'a acest'a i-ar intinde numai unu ajutoriu intru adeveru neinsemnatu, desaparutoriu si nesemtitu.

Cum se se manipuleze capitalurile residue si cele statatorie urcate d'in tempu in tempu dupa modalitatea aretata la 200,000 fl. precum si interusuriile lor, candu si spre ce scopu trebuescu si potu fi folosite, se va lamuri si arotă cu amenuntulu mai la vale la §. IX. XXIII. și XXIV.

§. V.

Capitalia huius meae foundationis deponantur in cassa status, sed si etiam una et simul pertractarentur, nunquam tamen commisceantur cum capitalibus aliarum fundationum huius A-dioeceseos scilicet cum fundatione Babiano-Ramontiana, vel alia simili, sed semper distincte et sub nomine „Foundationis Alexandro St. Siulutianae“ manipulabuntur, et administrabuntur, efficientque diversam fundationem.

§. VI.

Ut proventus ex immobilibus bonis fundationalibus, et interusura a capitalibus pecuniariis in obligationibus existentibus, obvenientia, statim fructificarent, et dampnum fundationis diu non exhaerorent, metropolitae successores mei cum suo presbiterio sive capitulo, et cum praefatis illustrioribus viris laicis e gente nostra romana, modalitate superius §. 2. indigitata, sedulo curabunt, ut illa et apud privatos erga hypothecam — quae non in aedificiis, sed potius in agris, et foenetis interusura legalia, vel saltem 5% post mutuatam summam reddentia, constare debebunt — triplum capitalis ex mutuo datae summae efficientem, elocabuntur, vel potius, si pro ratione temporum magis expedire videretur, statim emantur obligationes status 5% quinque pro cento interusurium reddentes.

§. V.

Capitalurile acestei fundatiuni a mele se depuna in vistierii'a statului, dar chiaru de si s'ar pertratã d'impreuna si laolalta cu capitalurile altor fundatiuni a le acestei A-diecese, neci odata inse se nu se amestece cu acele, a nime cu fundatiunea Bobiano-Ramontiana, seu altele asemene, ci pururea deosebitu si sub numole de „Fundatiune Alexandru-St. Siulutiana“ se se manipuleze si administreze, considerandu-se ca fundatiune osebita.

§. VI.

Ca veniturile, cari voru resultã d'in bunurile fundatiunale nemiscatorie si d'in usur'a capitaluriloru in obligatiuni se pota fructificã indata si ca in daun'a fundatiunii se nu jaca indelungatu, Metropolitii urmatorii mei d'impreuna cu presbiteriulu seu capitolulu lor si cu preamintitiu mireni barbati mai de frunte d'in natiunea nostra romana, dupa modalitatea aretata mai susu la §. II. se voru ingrighi cu staruintia, ca acele se se eloce pre langa ipotece intreitu mai mari ca sum'a capitalulu im-prumutatu — era ipotecele se nu fie zidiri, ci mai vertosu pamenturi (agri si fenatie) si se aduca interusurie legiuite seu, celu putienu, cincide la suta (5%) dupa sum'a imprumutata, — seu daca dupa impregiurãrile timpuriloru s'ar parã a fi mai cu scopu, cumpere-se indata obligatiuni de statu, cari aducu usur'a de cincide la suta (5%).

candă s'ar potè descoperi; inse dîlele omise voru fi cerute in bani, cari se voru incasà la primăria comunei si voru fi afectati la cheltuielile drumurilor.

Art. 34. Fia-care locuitoriu potè tramite in loculu sêu unu altu lucratoriu platitu cu spesele sale.

Servitori adeca: argatii, randasii si altii ce suntu in serviciu proprietariloru, arendasiloru si altoru asemenea, au facultatea de a plăti in bani dîlele de lucru conformu pretiurei prescisa la art. 28.

Art. 35. Comitetulu permanentu, avendu in vedere resursele disponibile pentru fiecare linie de drumu județianu otaritu a se întreprinde si luandu avisulu ingeneriului județului, va fisa pe fiecare anu atātu comunele ce au a luã parte la acest'a cātu si lungimile de drumu privitorie pe fiecare comuna in proportiune cu resursele ei.

Art. 36. Pentru drumurile vicinale si comunale, consiliulu comunalu avendu in vedere resursele disponibile pentru fie-care linia de drumu vicinale sêu comunale, otaritu a se întreprinde, si luandu avisulu ingeneriului va fisa pe fie-care anu lungimea de drumu privitorie pe fie-care comuna in proportiune cu resursele ei, astufelu ca sê nu întreca macsimulu de trei dîle cerute de lege pentru drumurile vicinale si comunale.

Inchiară consiliuriloru se va spune aprobării comitetului permanente.

Art. 37. Lucrările ce voru urmã a se întreprinde cu resursele statornice la art. 28 pentru comunele urbane, se voru trece între cheltuielile bugetului comunalu intr'unu anume capitolu.

Art. 38. Regulele statornice prin artitelu de mai susu pentru constructiunea drumurilor județiane, vicinale si comunale se voru aplicã in marginirea trebuintiloru si pentru intretinerea acelor drumuri.

Art. 39. Consiliile județiane in sesiunea loru anuala voru statornice regulaminte pentru epocela in care se voru cere dîlele de lucru la căile județiane, modulu întrebuintării loru sêu a prefăcării loru in lucrări cu bucata, intocmirea tablouriloru de dîle, chipulu darei in adjudecatiuni a lucrărilor drumuriloru, acolo unde in locu de dîle se va cere dare banesca. Totu prin acele regulaminte se voru determinã regulele comptabilității lucrăriloru, insemnarea directiiloru plantatiuni si altele privitor la constructiunea si intretinerea drumurilor județiane si vicinale.

Totu asie voru procede si consiliile comunale urbane si rurale in privinti'a constructiunei si intretinerii drumurilor comunale si a stradelor.

Art. 40. Pentru căile județiane dîlele de lucru nu se voru potè cede de cātu in intervalele cunoscute ale lucrărilor agricole, acest'a regula nu privesce lucrările cerute in comunele rurale pentru neapera'ta dîmie'a intretinere a comunicatiunei pre drumurile vicinale si comunale.

Fia-care consiliu județianu va prevedea acest'a exceptiune in regulamentulu sêu citatu la artitelu de mai susu.

Fia-care consiliu județianu va prevedea asemenea in regulamentulu sêu midilocele pentru pasionarea gratuita a vitelor intrebuintate la constructiunea drumurilor județiane.

Cap. V.

De personalulu insarcinatu cu priveghierea lucrărilor.

Art. 41. Proiectarea si priveghierea executarei si între-

ținerii drumurilor nationale se va face de către agentii Ministeriului lucrărilor publice retribuite d'in fondurile tesaurului.

Art. 42. Pregătirea proiectelor drumurilor județiane, vicinale si comunale, executarea si intretinerea lor, se va face pentru fie-care județiu de către unu personalu tehnicu in numeru îndestulor d'upa importantia lucrărilor si sub controlulu superioru alu Ministeriului lucrărilor publice.

Acestu personalu va fi platitu d'in fondurile județului conformu art. 52 d'in legea consiliilor județiene.

Art. 43. Pentru comunele urbane de ori care importantia unu personalu tehnicu platitu d'in fondurile comunei va fi specialu insarcinatu cu proiectarea, executarea si intretinerea stradelor si a altoru lucrări publice d'in coprinulu comunei.

Art. 44. Tote dispositiunile administrativo sêu legile in vigore ce ar fi contrarie legii de facia suntu si rema nu abrogate.

Noutăți Straine.

FRANCA. Brosiur'a aparuta nu de multu in Parisu, care precum se dice e lucrata de imperatulu francesiloru, si publicata de presedintele cabinetulu imperatescu Conti, se incepe cu urmatoarele cuvinte; „Am voitu a cuprinde in un'a si aceea-si publicatiune diferitele expresiuni a le vointici nationale, cari au radicat dinasti'a napoleoniana sub decursulu timpulu de 2 republice si doue imperatie. Ni se pare, că compunerea acestoru evneminte va servi de una invetiatura politica pentru istoria.“ Dupa-acestea brosiur'a trage una paralela între nepotu si unchiu, cari ambii au mantuitu tier'a de perire, si d'entre cari fiescecare fuse chiamatu la tron cu amicitia. 30. milioane de sidule de votisare — dice — suntu titlurile de dreptu a le dinastiei Napoleoniane.

Brosiur'a dice mai departe: „In momentul candu constitutiunea, care a fostu pactulu fundamentale între imperatu si poporu, va fi mai multu sêu mai putien obiectu de atacuri, si tient'a opusetiunei unite am aflatu de lipsa a aduce la publicitate si a renou in memoria, impregiurările, între cari s'a inițiatu dinasti'a.

Brosiur'a constataza mai incolo, că daca e constanta basca constitutiunei, cea fara sufragiulu universale nici nu se potè stramutã si opulu se potè corege si perfectiunã. Acest'a s'a doveditu prin decretulu d'in anulu 1860. 25. nov. precum si prin rescriptulu imperatescu d'in anulu 1867. 19. ian.

In fine brosiur'a mai face amintire si despre mesurile mari luate pentru ordine, cari au fostu caleidiulu guvernulu imperatescu in privinti'a directiunei liberali. Constataza in urmã, că sumariulu acestoru dispusetiuni liberali a devenitu si s'a nascutu d'in spiritulu constitutiunei, corectiunea facuta a fostu resoluta si fructificatoria.

Dupa acesta urmeza comunicarea constitutiunei d'in anulu 1852 si altoru documinte.

PRUSSIA. Foielle d'in Prussia se totu ma ocupa de cestiunea anoverana. Ultimele impartesiri a le acestoru foie d'icu cã pentru secuestrarea bunurilor esregelui Giorgiu s'a emis unu comisiune noua, care este impoternicita a luã subsecuestru si acea parte a bunurilor numitulu rege, care altmintea in intiesulu conventiunei d'in septemvre nu s'aru tienē de administratiunea prusesca. Cont. Platene citatu oficiosu, ca sê se nfatiseze inaintea oficiolatului pana in 28. maiu, d'in contra va fi judecatu in contumacia.

— D'in Berolinu i-se scrie foiei „Köln. Ztg.“ că faim'a respandita, prin foia „Times“, — care impartesise, că Francia ar' dori a se alaturã către politica pruso-rusesca in cestiunea Oriuntului: nu este fundata. Francia'n nu potè avē una incedere mare la Sant-Petropole.

ITALIA. Unu telegramu d'in Paris a foiei „Opinion Nationale“ impartesisce, că scaunulu pontificalu a respinsu tote concessiunile cerute de Napoleonu in favorea Italiei. De alta parte se scrie, că tractările in privinti'a unei conventiuni noue, ce aru inlocuî conventiunea d'in septemvre, se apropia de realizare. — Inse si faim'a acest'a de atâtea ori a fostu respandita si demintita, — cātu abid' potemu da crediementu la atâte-a impartesiri.

Varietăți.

* * * (Clos'ca cu puu de auru.) La espusetiunea univ'ersala de la Paris in anulu tr. s'a dusu si o anticitate de mare insemnatate, ba potemu dice unica in soiulu sêu. Acēsta anticitate e clos'ca cu puu de auru aflate in pământu la Petros'a. Clos'ca cu puu de auru e d'in auru masivu, gatita cu multa arte; la espusetiunea au admiratu-o forte multu si capacitatele arcologice europene i-au atribuitu unu pretiu de totu mare. Anglesii, cari au mare pasiune pentru rarități au înduplecatu pre guvernulu Romaniei, ca sê li dea pre unu tempu clos'ca cu puu de auru pentru a fi espusa in museulu de la Ghesington. Acēsta fapta a guvernulu romanu a datu ansa diurnaleloru opositionali a lat' faim'a, că guvernulu ar fi vendutu clos'ca cu puu de auru si alte multe anticități ce au fostu espuse in Paris. „Trompet'a Carpatiloru“ a si scrisu unu apelu stereotipu, ce publica in fruntea diurnalului si care a facutu, că adi cele mai multe diurnale europene vorbescu despre „Clos'ca cu puu de auru“ d'in Romania. „Monitoriulu oficialu“ a demintitu faim'a, că clos'ca cu puu de auru si cele-lalte anticități aru fi vendute, si promise, că in scurtu tempu voru sosi a casa. Credemu, că guvernulu si va implini promisiunea.

* * * (Date statistice.) In anulu 1867 in Vien'a a immigratu 208 de persone. Cei mai multi (81.) au venitu d'in Bavaria, d'in Prussia 45, d'in Sasonia 12, d'in Württembergia 16 etc. D'in Vien'a au emigratu numai 45 insi, anume 24 barbati 21. femei.

Proprietariu, redactoru respunditoriu si editoriu:
ALEXANDRU ROMANU.

Cursurile hartiilor la burs'a de Pest'a in 20 martiu.

	Vend.	tion.
a le Banci comere. de Pest'a	643	648
" " si industriale	202	206
" " industriale de Pest'a	233	235
" Instit. de Cred. ung.	78	79
Actiunile casei de pastr. pestane	1525	1575
" budense	435	438
" Societ. morei art.	1290	1300
" morei vapor. „Panonia“	1990	2000
" I. mor. vap. de Budapesta	835	840
" Asiediam. fabric. in Bud'a	443	445
" mor. vap. „Concordia“	890	900
" mor. vap. regesca	585	590
" mor. vap. priv. de Segedinu	820	825
" rafin. de spiritu	580	585
" I. Societ. ung. de ascur. gener.	655	658
" Societ. ascur. „Panonia“	263	265
" " „Patria“	195	197
Actiun. Tunelului	70	71

Preturile graneloru, piati'a de Pest'a, in 20 martiu.

	Greutatea in pundi.	Pretiulu m. surci.
Grâu	de 83 p.	5.45 5.55
" " " "	84	5.70 5.80
" " " "	85	5.90 6.10
" " " "	86	6.20 6.30
" " " "	87	6.45 6.55
" " " "	88	6.65 6.75
Mestecat	—	—
Secara	78-80	4.40 4.50
Ordiu	68-70	2.85 3.10
" " " "	68-70	2.60 2.80
Ovesu	45-47	1.80 1.85
Porumbu (Cucurudiu)	80	—
Fasole (noua)	—	5.50 6.—
Meiu	—	3.20 3.30
Rapitia	—	5.87 6.—
" " " "	—	5.75 5.87

Cursurile la Burs'a de Vien'a, in 19 martiu a. c.

	fl.	cr.		fl.	cr.
Imprumuturi de ale Statului.			a le Banci de escontu, austr. inf. de cate 500 fl. v. a.	583	—
de 5% in val. austr.	53	80	a le Banci anglo-austriane, de cate 200 fl. (argintu)	115	50
" 5% scutite de contributiune	58	80	a le Instit. de cred. fone. austr. de cate 200 fl. (argintu)	173	50
" 5% Impr. de arg. d'in 1854	73	—	a le Banci Comere. triest. d. 500 fl.	450	—
" 5% „Impr.“ 1865	80	—	a le Societ. navig. pro Dun. 500 fl. c.	490	—
" 5% „Impr.“ nationalu	65	—	a le Lloydulu	500	m. c.
" 5% Metalicele	57	—	a le Morei cu vaporu, Vien. 500 fl. c.	448	—
" 4 1/2%	50	75	a le Societ. g. de gasu „200 fl.“	278	—
" 4%	45	—	a le Puntii de feru, Pest'a 500 fl.m.c.	383	—
" 3%	33	75			
" 2 1/2%	28	—	Obligatiunile Dessarcinari pa-		
" 1%	11	20	mentului.		
" 5% Detor. vech. de statu, sortita	51	—	Cu 5% Austr. inf.	86	50
			" 5% Austr. sup.	86	50
Ipoteca.			" 5% Boemice	91	50
de 5% a le banci nat. cu sorti	95	40	" 5% Moravice	80	50
" 5 1/2% unguresci	91	—	" 5% Stiriane	88	50
" 5% Credit. austr. fonci. (argint.)	98	—	" 5% Tiroliane	95	—
" 5% Domeni, de cate 120 fl.	103	50	" 5% Carint. Carniol. litor.	87	—
" 5% Boemice	90	—	" 5% Unguresci	71	—
			" 5% Banat. Temes.	69	25
Efecte de loteria.			" 5% Croat. Slavon.	64	25
Sorti de Statu d. 1864 de cate 100 fl.	84	30	" 5% Galiciana	67	25
" " " " " " " " "	82	50	" 5% Transilvanice	67	25
" " " " " " " " "	91	50	" 5% Bucovine	64	25
" " " " " " " " "	75	50	" 5% Unguresci, cu sortitura	68	25
" " " " " " " " "	172	25	" 5% Banat. docto	68	—
" " " " " " " " "	172	—			
Hartie de rente, Como	19	50	Actiuni de a le Căiloru ferate.		
Sorti de a le instit. Creditu	131	80	a le Căli nord. de cate 1000 fl. m. c.	173	50
" Societ. navig. pro Dunare	93	—	" Statului „ 200 fl. m. c.	254	80
" " " " " " " " "	120	—	" " " " " " " " "	172	60
" " " " " " " " "	50	50	" " " " " " " " "	147	—
" " " " " " " " "	40	26	" " " " " " " " "	139	—
" " " " " " " " "	40	26	" " " " " " " " "	204	50
" " " " " " " " "	40	25	" " " " " " " " "	189	50
" " " " " " " " "	40	25	" " " " " " " " "	146	25
" " " " " " " " "	40	24	" " " " " " " " "	138	50
" " " " " " " " "	20	17	" " " " " " " " "	147	—
" " " " " " " " "	20	21	" " " " " " " " "	81	—
" " " " " " " " "	10	14	" " " " " " " " "	140	50
" " " " " " " " "	10	14	" " " " " " " " "	158	75
" " " " " " " " "	10	14	" " " " " " " " "	74	—
			Obligatiuni de Prioritate.		
Actiuni de banca si industriale.			Cu 5% Cal. fer. Elis. de 100 fl. m. c.	100	—
De ale Banci nationale	710	—	" 5% docto 100 fl. v. a. arg.	82	50
a le Instit. de Creditu, de cate 200 fl.	189	80			
" ungurescu	79	—			